

Mänskliga rättigheter i Algeriet 2002

1 Sammanfattning av MR-läget

MR-situationen är fortfarande oroande särskilt vad gäller den personliga säkerheten, godtyckliga arresteringar och kvarhållanden, tortyr, försvinnanden och bristfälliga rättegångar. Under de senaste åren har dock övergreppen minskat och förbättringar skett.

EU har liksom många NGO:s engagerat sig i frågan om försvinnanden och begärt klargöranden om ett antal personers öden. Uppgifterna om antalet försvunna är osäkra och varierar mellan 4.500 och upp till 20.000 personer.

En stor fängelsereform har initierats under hösten 2002 och en särskild minister har utsetts för att leda reformen. Domstolarna har ansetts påverkbara från många håll. Förhållandena i fängelserna är dåliga. Militärdomstolar förekommer.

Demokratirörelsen i regionen Kabylien slogs brutalt tillbaka under våren och sommaren 2001. Missbruken och övergreppen har lagts i dagen av en oberoende utredning som presidenten tillsatt och vissa sanktioner har även riktats mot de direkt ansvariga gendarmerna. Proteströrelsen anser dock att viktiga krav förbli obesvarade och har understrukit detta genom valbojkott och våldsamma demonstrationer.

Dödsstraff finns men ingen har avrättats sedan 1993.

Pressen i Algeriet har stor frihet och med en samlad upplaga av omkring 1.500.000 har dagspressen en läsekrets som uppskattas till över tre miljoner. År 2001 infördes en lag enligt vilken förtal av presidenten och andra offentliga företrädare kan medföra straff med upp till sex månaders fängelse eller höga böter. Lagen har dock nästan inte tillämpats. Den mångfald som råder inom pressen har ingen motsvarighet inom övriga media.

Arbetsrätten och de sociala systemen är sedan gammalt väl utvecklade även om resurserna ej räcker till. Fattigdomen och hög arbetslöshet är ett generellt problem.

Olika FN-organ som UNICEF och UNHCR genomför MR-arbete i samförstånd med den algeriska staten. Inga av FN:s specialrapportörer har däremot välkomnats. Internationella MR-organisationer som Internationella Röda Korskommittén (ICRC), Human Rights Watch och Amnesty International fick under år 2000 besöka Algeriet. Algeriet har därefter varit avvisande med undantag för ICRC som kommer att upprätta ett lokalt kontor i Alger i slutet av året.

2 Ratifikationsläget beträffande de mest centrala MR-konventionerna

De centrala konventionerna i sammanhanget har ratificerats av Algeriet. Undantaget är protokollet mot avskaffandet av dödsstraff.

Gjorda reservationer motiveras med konventionens/protokollets oförenlighet med den religiösa lagstiftningen, Sharia, vilken inte minst ligger till grund för familjelagstiftningen.

3 Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Terroristvåldet är visserligen mindre än tidigare med vanligen 30-40 offer i månaden, vartill kommer ett tiotal på polis-/gendarmeri sidan, men en del observatörer menar att staten inte tillräckligt väl bekämpat denna terrorism. Gränsdragningen mellan gerillaverksamhet med förment islamiska förtecken och kriminalitet är otydlig, samtidigt som en del klanuppgörelser enligt vad som nyss sagts kan döljas bakom dåd som till det yttre liknar tillslag av GIA eller GSPC. Ofta gäller aktionerna att röva bort husdjur, mat, bilar eller unga flickor, men kombinationen med bestialiska avrättningar är vanlig. Terroristerna vill skapa uppmärksamhet och sprida skräck samt undanröja vittnen. En viss nyrekrytering av "inhemska" terrorister torde ske genom utnyttjande av familjeband med dem som redan finns i bergen.

Ifråga om personer som försvunnit under det senaste decenniets våldsamheter har EU flera gånger agerat och bett om klarlägganden. Uppgifterna om antalet försvunna varierar mycket. Den siffra som den statliga MR-kommissionen CNCPPDH angivit är 4500, medan vissa oberoende organisationer har angivit betydligt högre siffror. Många av dessa kan ha röjts ur vägen av terroristerna, en del kan frivilligt ha anslutit sig till dessa, men en del tycks ha försvunnit efter tillslag av ordningsmakten. NGO:ns på MR-området konstaterar att i den mån de försvunna finns i det militära fängelsesystemet är det inte lätt att få upplysningar om dem. Enligt bland andra Amnesty International skulle det fortfarande försvinna ett mindre antal personer årligen, som i hemlighet arresteras av militär säkerhetspolis.

De *ordinarie fängelserna* är 120 till antalet och utgörs dels av centrala anstalter för personer som begått grövre brott med lång strafftid, dels av regionala fängelser som finns i varje län (wilaya) för avtjänande av straff under fem år. Härutöver finns lokala fängelser för kortare strafftider. Fängelserna har en kraftig överbeläggning, 30 000-35 000 personer, mycket till följd av det senaste decenniets terrorism.

Förhållandena i fängelserna är i allmänhet dåliga och mycket av infrastrukturen är föråldrad. Särskilda fängelser för minderåriga och kvinnor finns inte. Internationella Röda Korskommittén (ICRC) har senast i april 2002 besökt algeriska fängelser och för första gången fick man även tillåtelse att besöka polisstationer och gendarmeriets arrestlokaler. Långa häktningstider och exempel på våld på polisstationerna har kommit fram bl.a. i den s.k. Issad-rapporten om repressionen i Kabylien våren 2001.

Dessa otillfredsställande förhållanden har nu dock uppmärksamats på ett sätt som kan förväntas leda till förbättringar. ICRC hoppas vidare kunna utöka samarbetet med Justitieministeriet, så att fängelsebesöken kan bli mer regelbundna och frekventa. ICRC har däremot inte fått tillåtelse att besöka militärfängelser. Militärfängelserna torde bl.a. användas för högsäkerhetsfångar som fundamentalistiska upprorsledare från inbördeskriget i mitten av förra decenniet.

En del NGO-företrädare gör gällande att det i dessa miljöer sker misshandel och tortyr, i synnerhet i förhörssituationer. Även vid transport av fångar påstås det förekomma övervåld.

En stor fängelsereform har igångsatts denna höst och en särskild minister utsetts för att leda denna reform. Från algeriskt håll söker man stöd bl a från EU och Sverige.

Kabylienfrågan befinner sig fortfarande i fokus och våldsamma intermezzon är vanligt förekommande. Sedan en upptrappning av våldet skedde i samband med ett flertal

upplöpp under den "Den svarta våren" 2001 har protestaktioner blivit ett då och då återkommande uttrycksmedel. Under 2001 dödades cirka 60 personer och runt 270 skadades, i viktiga avseenden ett direkt resultat av övervåld från gendarmeriets sida, delvis dock som resultat av hotfulla provokationer. Det rättsliga efterspelet på sammandrabbningarna förra året är fortfarande inte avslutat. I bl.a. pressen har förekommit kritik av att lagförandet sker inför militära domstolar där allmänhetens insyn är mindre än vid de allmänna domstolarna. 600 gendarmar har dock bytts ut i Kabylien och en kommuniké har lämnats över till de anhöriga för massakern, med löften om att brotten skall utredas och akter skall upprättas över varje enskild individ som fått sätta livet till i sammandrabbningarna.

Den spända situationen i Kabylien - en kombination av hög arbetslöshet, social stagnation och krav på erkännande av den berbiska kulturen - har under det gångna året tagit sig uttryck i våld mot statens representanter, från gendarmar till lokalvalda borgmästare, och mot statlig egendom (byggnader, inredning). Vidare har både parlamentsvalen och kommunalvalen bojkottats av majoriteten i Kabylien och även vissa vallokaler blockerats själva våldagen.

4 Dödsstraff

Dödsstraff är tillåtet enligt algerisk lagstiftning och kan utdömas som påföljd för brott såsom mord och terrordåd. Moratorium utfärdades dock 1994 och det gäller ännu.

5 Rättssäkerhet

I synnerhet den del av ordningsmakten som utgörs av gendarmeriet kritiseras ibland av medborgarna för övervåld och trakasserier. Detta gäller även den ordinarie polisen fast i mindre omfattning.

Ingripanden mot terrorister sker i enlighet med en lag om undantagstillstånd från 1992. Medlemskap i det upplösta FIS är inte skäl till åtal. Det motsatta gäller för dem som tillhör de fortfarande aktiva terroristorganisationerna, GIA och GSPC (salafisterna). Den Afrikanska Unionens konvention om terrorism som Algeriet har ratificerat understryker dock att terroristbekämpning skall ske i enlighet med respekt för de mänskliga rättigheterna.

Advokatkåren är självständig i förhållande till myndigheterna, men kritik har riktats mot det faktum att det är möjligt att påverka domstolarna. Algeriet har därför inlett en omfattande rättsreform över fem år. Den avser bl.a. omarbetning av straff- och civilrättslagstiftningen, domstolsreformer, utbildning samt en fängelsereform. Reformen kommer att stödjas av EU genom utbildningsinsatser m.m.

Ingen skillnad torde förekomma vad gäller mäns och kvinnors tillgång till rättsväsendet. Straffbarhetsåldern är 18 år.

En statlig ombudsmannainstitution för behandling av ärenden som rör övergrepp av statliga företrädare inrättades 1996.

Uppgifter om godtyckliga frihetsberövanden är osäkra men konstitutionen förbjuder sådana. Det finns heller inga uppgifter om antalet politiska fångar. Bland dessa återfinns dock några av de främsta ledarna för FIS-rörelsen som med brutalt våld sökte ta makten under perioden 1992-96.

6 Personlig frihet

Enligt ICRC:s undersökningar under våren 2001 efterlever algeriska myndigheter i stor utsträckning de regler som gäller frihetsberövanden. I vissa fall överskrids de maximitider som gäller för anhållande utan domstolsprövning och problemen är ofta av teknisk natur. För anhållanden med anledning av misstanke om terrorism gäller särskilda lagar.

7 Strafffrihet

Genom fredsuppgörelsen med islamisterna och lagen om civil endräkt från 1999 har en speciell möjlighet till amnesti kommit att omfatta såväl väpnade terroristgrupper som säkerhetsstyrkor, militär och gendarmeri. Lagen medger strafffrihet under förutsättning att grova brott, exempelvis mord och våldtäkt, inte begåtts. Omständigheterna i det enskilda fallet kan vara svåra att undersöka och det kan därmed även bli svårt att styrka brott, varför en växande kritik mot detta system kunnat märkas i olika kretsar.

8 Yttrande- och mediafrihet m.m.

Yttrandefriheten är garanterad i konstitutionen. Pressen har stor frihet och spelar en viktig roll i den algeriska debatten. Med en samlad upplaga på omkring 1 500 000 ex. har dagspressen en läsekrets som uppskattas till över tre miljoner. Internationella media finns representerade i landet. Det har dock tidigare visat sig svårt för vissa journalister, företrädesvis för kritisk fransk press, att få uppehållstillstånd, men denna policy kan vara på väg att förändras.

Pressen är mycket vaksam på inskränkningar i pressfriheten. Förra året infördes en lag enligt vilken förtal av presidenten och andra offentliga företrädare kan medföra straff med till upp till sex månaders fängelse eller höga böter. Lagen har med denna skärpning dock knappt tillämpats, inga fängelsestraff har utdömts, och pressen fortsätter med sin långtgående kritik.

Den mångfald som råder inom pressen har ingen motsvarighet i övriga media. Radio, TV och en del tidningar är statsdirigerade men delar av befolkningen har dock tillgång till satellit-TV och framför allt då de franska kanalerna. Den första privata TV-kanalen har startats och sannolikt kommer möjligheten att även starta privata radiokanaler att erbjudas inom kort.

När det gäller informationshantering med hjälp av Internet ligger Algeriet inte långt framme. Trots ett rekordartat uppsving på senare tid finns det enbart 180 000 uppkopplingar i landet, dvs. för 0,6% av befolkningen. Framtida investeringar kommer att möjliggöra en ökad tillgång till denna informationskälla, som tills vidare är fortsatt begränsad.

Föreningsfrihet

Det fanns en period då myndigheterna ansåg sig ha skäl att kritiskt granska NGO:s då en del sådana organisationer antogs ha utnyttjats som täckmantel för terrorister och fundamentalistiska konspiratörer. Det undantagstillstånd som proklamerades 1992 begränsar formellt föreningsfriheten, och för att registrera en förening eller ett politiskt parti fordras myndigheternas tillstånd. De etablerade politiska partierna, och den traditionella fackliga organisationen berörs inte av dessa restriktioner.

Under tidigare år har det förekommit en del fall då även välkända internationella NGO:s inom det sociala området, vars verksamhet är välbehövlig i Algeriet (t.ex. SOS Barnbyar), utsatts för problem med registrering och andra byråkratiska problem. Det föreligger inga dagsaktuella uppgifter i detta ärende men Amnesty protesterar mot förekomsten av

trakasserier, och har gjort bedömningen att det handlar om ett sätt att få tyst på en obekväm kritik gentemot statens insatser på området.

Offentliga möten och demonstrationer erfordrar tillstånd vilket bl.a. inneburit att myndigheterna vägrade tillstånd för vissa av de demonstrationer som följde på Kabylienupproppen våren 2001; härvid torde också frågor om allmän ordning ha inverkat. Några hinder för massmöten under valrörelserna 2002 har inte noterats. Samtliga partier kunde också kommunicera med sina väljare genom pressen; även statliga El Moudjahid tog in oppositionens möteskallelser, pressmeddelanden och mötesreferat under valkampanjen.

Religionsfrihet

Islam är statsreligion och den dominerande läran. Kristna och judiska samfund, som finns i landet, hindras ej att utöva sina religioner och åtnjuta myndigheternas skydd.

9 De politiska institutionerna

År 2002 har både parlamentsval och kommunalval hållits. Medborgarnas intresse för att genom valdeltagande stärka den parlamentariska demokratin har under året visat sig otillräckligt, måhända pga att maktfördelningen i det algeriska samhället gör parlaments- och kommunalval mindre intressanta än presidentval. Genom det fundamentalistiska men legalistiska Islah-partiets framgångar finns idag ett tillåtet islamistiskt parti (som efterföljare till det förbjudna FIS-partiet). Den storskaliga manipulation av valresultaten, som kännetecknade den förra mandatperiodens representativa församlingar har ej gällt för årets val, även om vissa anklagelser om fusk från några partiers sida förekommit. Ett viktigt skäl till det låga valdeltagandet för landet som helhet var den bojkott som proteströrelsen i Kabylien proklamerat vid båda valtillfällena som i vissa fall följdes upp med stängning eller vandalisering av vallokaler, partihögkvarter, hot mot kandidater etc.

10 Rätten till arbete och relaterade frågor

Den algeriska arbetsrättslagstiftningen får anses väl utvecklad. Lön, arbetstid och andra arbetsrelaterade frågor bestäms genom kollektivavtal eller efter individuell förhandling. Den normala arbetstiden är 40 timmar. Tvångsarbete är olagligt, så även barnarbete och minimiåldern för anställning/arbete är 16 år. Minimilönen är 8000 dinarer (1150 SEK) per månad; den ger i stadsmiljö knappast möjlighet till en dräglig levnadsstandard.

Arbetare har rätten att bilda fackföreningar och att strejka, men för att bilda ett fackförbund krävs tillstånd från staten (jfr ovan). Två tredjedelar av alla arbetande är anslutna till något fackförbund och UGTA (Algeriets Allmänna Arbetarunion) är en paraplyorganisation för merparten av dessa. Fackförbund får inte erhålla finansiering från utländska källor eller associeras med politiska partier. Dess självständighet i förhållande till det politiska etablissemangen ifrågasätts dock emellanåt.

Endast 16 procent av arbetsstyrkan utgörs av kvinnor. Det kan inte uteslutas att det finns arbetsplatser där det förekommer en funktionell diskriminering av kvinnor.

Arbetslösheten är hög och minst 30 procent av den arbetsföra befolkningen uppges vara arbetslös. Ungdomsarbetslösheten, ett av Algeriets största problem, är ännu högre, enligt vissa bedömare över 50 procent.

11 Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Tillgången till hälsovård, gratis för alla medborgare, varierar mellan olika landsdelar. Således finns i huvudstaden Alger en läkare per 318 innevånare medan det på sina håll endast finns en läkare per 2000 innevånare. Den förväntade livslängden är 69,2 år. Spädbarnsdödligheten har sjunkit från 123/1000 födselar år 1970 till 54/1000 födselar år 1998. Antalet kvinnor som dör i barnsäng är relativt högt. Exakt siffra är dock svår att fastställa då de dödsfall som sker vid förlossning utanför sjukvården, sällan rapporteras som detta.

Terrorismen har slagit ut en del hälsoinstitutioner och sjukhus har attackerats för att terrorister/banditer velat komma över mediciner etc. Sju procent av den statliga budgeten avsätts till hälso- och sjukvård. Vaccinationsgraden är god, 80 procent. Kvaliteten på den hälsovård som tillhandahålles allmänheten är låg, och tycks successivt försämrats. Strejker bland vårdpersonal har medfört en oregelbundenhet inom vården och bidragit till ytterligare svårigheter. Tillgången till mediciner är ojämn men tycks successivt förbättras.

Enligt officiell statistik finns 551 fall av aids och 1283 HIV-positiva. Spridningen av HIV, framför allt i södra transitregionerna, har ökat under året. Detta gäller också antalet oönskade graviditeter, och en statlig informationskampanj om familjeplanering etc., riktad särskilt till unga, genomförs nu på en kontinuerlig basis i samarbete med FN.

12 Rätten till utbildning

Den grundläggande utbildningen är obligatorisk för barn mellan 6 och 15 år. Inskrivningsgraden i skolan är 69 procent och det är inte någon påfallande skillnad mellan könen. Detta innebär att närmare en miljon barn står utanför skolväsendet. Andelen läskunniga i landet är 65,5 procent; här är dock andelen män betydligt större än kvinnor. Sämst till ligger landsbygdens innevånare. Utbildningen är kostnadsfri vad gäller skolavgifter. På de lägre stadierna säljs skolböckerna till eleverna för en i det närmaste symbolisk summa. Utbildningssektorns andel av den sammanlagda statliga budgeten uppgår till 23 procent. Siffror visar dock på att av de som börjar skolan vid sex års ålder är det enbart 1/7 som avslutar sin skolgång.

Den algeriska utbildningssektorn dras med problem som för stora klasser och dåligt utbildade lärare. Därför lade en nationell kommission i mars 2001 fram en rapport avseende en omfattande reform av utbildningsväsendet, bl.a. återinförande av adekvat franskundervisning. Genomförandet av reformen, vilken inte sker utan motstånd, har nu inletts och bl.a. EU kommer att stödja Algeriet i detta arbete.

13 Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Enligt UNDP:s Human Development Report lever 22,6 procent av den algeriska befolkningen under den nationella fattigdomsgränsen, 15,1 procent lever på högst 1 USD per dag. Utöver arbetslösheten utgör bristen på bostäder ett stort problem.

Samma rapport visar att Algeriet har ett HDI- värde, Human Development Index, på 0,683. Detta placerar landet i kategorin medelutvecklade länder. Bedömningen baseras på grundläggande mått på välfärd, exempelvis förväntad livslängd, grad av läskunnighet och BNP per capita.

HPI-procenten, Human Poverty Index, är 24,8 procent. Detta är andelen människor som UNDP betraktar som underförsörjda mot bakgrund av en rad indikatorer, exempelvis tillgång till rent vatten, sjukvård och andelen underviktiga barn under fem år.

Vattenfrågan har på senare tid blivit alltmer dramatisk. Endast 88 procent har tillgång till rinnande vatten, inom rimligt avstånd från hemmet, och i storstäderna har det under perioder av torka funnits vatten t.ex. endast var tredje dag.

14 Kvinnans ställning

FN:s kvinnokonvention ratificerades av Algeriet 1996. Den algeriska konstitutionen förbjuder könsdiskriminering och föreskriver jämställdhet såväl i civilrättsligt som i straffrättsligt hänseende. Våld i hemmet faller under allmän strafflag.

Däremot diskrimineras kvinnan i annan lagstiftning, framför allt i familjelagstiftningen, som innehåller element av religiösa lagen (sharia). Arrangerade äktenskap är vanliga och kvinnors praktiska möjlighet att uppnå skilsmässa motsvarar ej alltid de möjligheter lagen erbjuder.

Enligt lag är mannen även familjens överhuvud och kvinnan måste lyda hans beslut. Kvinna ärver endast hälften mot man. Ett förslag 1998 till en reviderad familjelag med modernare innehåll har ännu inte behandlats av parlamentet. Männen kan dock ej som tidigare "muntligen" förskjuta hustrun, då numera dom om äktenskapsskillnad i civil domstol erfordras.

Det råder enligt uppgift inga inskränkningar för kvinnor ifråga om rättskapacitet och tillgång till rättsmedel. Kvinnor har rätt att äga fast egendom och har full rörelsefrihet. I praktiken förekommer dock begränsningar då det slutgiltigt är mannen som avgör om kvinnan får söka arbete och motsvarande. Kvinnlig könsstympning förekommer enligt uppgift ej. Abort är förbjudet, och sker istället utanför den vanliga sjukvården med de stora risker det innebär.

Sex procent av parlamentarikerna är kvinnor och man återfinner nu även fyra kvinnliga ministrar i regeringen. 5,9 procent av befordrad förvaltningspersonal och chefer är kvinnor. Av gruppen högt utbildade utgör kvinnorna 27,6 procent.

På arbetsmarknaden återfinns kvinnor inom traditionella områden främst inom utbildnings- och skolväsendet samt inom hälso- och sjukvårdssektorn. Ett påfallande inslag av kvinnor finner man också i domar- och åklagarkåren där 30-35 procent uppges vara kvinnor.

I stort sett har kvinnor och män samma lön för samma utförda arbete. Dock tycks yrken som har en stor andel kvinnor också tendera att vara låglöneyrken. På arbetsmarknaden förekommer traditionsbetingad diskriminering av kvinnor som resulterar i att de de facto ofta utesluts från olika positioner i samhället.

FN-kommittén för avskaffande av all diskriminering av kvinnor (CEDAW) har rekommenderat Algeriet att ta tillbaka sina reservation mot kvinnokonventionen och föreslår dessutom att Algeriets familjelagstiftning görs förenlig med konventionen och tillika med den algeriska grundlagen. På lokal nivå understödjer även FN etableringen av särskilda kvinnocentra som bistår med juridisk och psykologisk rådgivning.

15 Barnens rättigheter

Algerisk lagstiftning vad gäller barns rättigheter är väl utvecklad. Åtskilliga frivilliga organisationer och institutioner finns också för att omhänderta barns intressen. Stora insatser har gjorts för att ta hand om barn som på olika sätt utsatts för terrorismen, bl.a. har en rad traumacentra upprättats.

Till följd av terrorismen och fattigdomen har dock situationen för de flesta svaga grupper i samhället försvårats, inte minst för barnen, och konsekvenserna kan ses i form av ökad prostitution, övergrepp, barnarbete, droger etc. På senare tid har den algeriska staten börjat ta fasta på problemen. Då abort är förbjudet enligt lag, finns det mödrar som föder sina barn, och istället överger dem efter födseln. De barnhem som finns är överfyllda och lider stor brist på finansiella medel. En lösning på problemet är adoption, men då barnet tidigare inte fått rätt till familjenamnet har det varit förknippat med ett starkt socialt stigma. Nu har däremot en ny adoptionslag antagits som ger barn rätt till ett familjenamn även som adopterat. Den nya lagstiftningen har lyckats göra adoption mer socialt accepterat, även om det fortfarande inte kan anses som en vanlig företeelse.

UNICEF har mot denna bakgrund startat olika projekt för att skapa en möjlighet att följa utsatta grupper av barn och utbilda framför allt myndighetspersoner i barns rättigheter och att identifiera, rapportera och skydda barn i svåra situationer för att få till stånd en attitydförändring i samhället där barn och barns rättigheter får en högre prioritet.

Allmän värnplikt råder och inkallelseåldern är 18 år.

16 Olika befolkningsgruppers situation (etniska, religiösa minoriteter, urbefolkningar m.fl.)

Berberna är koncentrerade till Stora och Lilla Kabylien och består av olika grupper, vars språk uppvisar ganska betydande skillnader; en standardisering av det berbiska språket, tamazight, har därför stött på svårigheter. Den dialekt som tuaregerna i söder använder har dessutom ett skrivspråk med en egen uppsättning tecken. Berbernas rättigheter bevakas av en offentlig institution, Haut Comité d'Amazighté (HCA) som även främjar en samhällsförankring av dessa. Amazight är namnet på den berbiska kulturen, där språket tamazight ingår.

Några stora motsättningar mellan berberna i inlandets bergstrakter och kustbygdens araber har inte utvecklats, bl.a. därför att många driftiga kabyler också finns i storstäderna. Att demokratiörelsen under 2001 främst kommit att utvecklas i Kabylien kan bero på bättre regional och lokal sammanhållning, sämre central kontroll och större motsättningar mellan gendarmeri och befolkning där. Vidare är ungdomsarbetslösheten i dessa områden mycket hög. Bland demokratiörelsens krav återfinns bättre status åt tamazight, som nyligen uppnådde ställningen som "nationellt språk". Vad detta innebär i praktiken är svårt att avgöra då konstitutionen fortfarande framhåller arabiska som Algeriets enda officiella språk. I storstäderna lär sig inte de unga berbiska längre i samma utsträckning. Därför har den skolundervisning i berbiska som redan förekommer, önskats utvidgad, då det i dagsläget enbart finns 200 lärare för 70 000 elever. Det finns även en berbisk radiokanal, som sänder på de största dialekterna, och även sammanfattade nyhetsinslag på TV uppges vara på berbiska.

Internationella MR-organisationer och UNHCHR i Genève har vid ett flertal tillfällen påpekat att tydligare regeringsinsatser bör göras för berberna i Algeriet.

17 Homosexuellas situation

Homosexualitet och bisexualitet är förbjudet i algerisk lag. Förargelseväckande beteende som "strider mot naturen" och involverar människor av samma kön kan bestraffas med maximalt två års fängelse och böter mellan 500-2000 DA (75-300 SEK). Alla involverade parter kan bestraffas och om någon av parterna är minderårig betraktas brottet som grovt och ett treårigt fängelsestraff samt böter å 10 000 DA (1500 SEK) kan utdömas. Under senare år har öppet homosexuella blivit ett allt mer förekommande inslag.

18 Flyktingars rättigheter

Algeriet har undertecknat konventionen och protokollet som rör flyktingars rättigheter och man hyser idag omkring 165 000 flyktingar från Västra Sahara i fyra flyktingläger kring staden Tindouf i sydvästra delen av landet. UNHCR, WFP, ECHO samt ett flertal oberoende organisationer är aktiva i lägren i väntan på en politisk lösning av Västsahara-frågan. Ett betydande antal marockaner som under tidigare strider tagits till fånga för en prekär tillvaro som den sahariska rörelsens fångar.

Omkring 4000 palestinska flyktingar befinner sig i landet. Dessa är i stort integrerade i samhället.

På grund av sitt geografiska läge, gränsande till sex länder, och där en stor del av gränsdragningen går genom svåröversiktat ökenområde, har Algeriet kommit att fungera som transitland för flyktingar på väg från södra och västra Afrika till Europa.

Asylrätten respekteras.

19 Funktionshindrades situation

Denna kategoris intressen är väl omhändertagna i sociallagstiftningen och handikappade är synliga i samhället. Det är snarast de ekonomiska och infrastrukturella realiteterna som begränsar de handikappades möjligheter.

20 Oberoende MR-organisationer. Fältverksamhet eller rådgivning på MR-området

I Algeriet finns flera organisationer som är inriktade på MR-frågor, varav några fokuserar på kvinnans rättigheter. Dialogen mellan dessa och statliga myndigheter är begränsad och deras genomslag i den allmänna debatten är också att anse som förhållandevis litet. Däremot har dessa rörelser en viss kommunikation med internationella organisationer som t ex Nätverket för mänskliga rättigheter i Europa-Medelhavsregionen.

Olika internationella MR-organisationer fick år 2000 möjlighet att besöka landet och de kunde i stort sett röra sig fritt. Exempel på sådana är Internationella Röda Kors-kommittén, Human Rights Watch och Amnesty International. De goda förutsatser som fanns 2000 har sedermera inte följts av fortsatt intresse från algerisk sida under de följande åren. ICRC, med vilken de algeriska myndigheterna har ett bra samarbete, kommer att upprätta ett lokalt kontor i Alger i slutet på året. De har därmed lyckats normalisera relationerna med den algeriska ledningen som här har visat tecken på samarbetsvillighet.

Olika FN organ, bland andra UNICEF och UNHCR, genomför MR-arbete i samförstånd med den algeriska staten. Däremot har inga av FNs specialrapportörer välkomnats. De FN-stöttade projekt som förekommer på lokal nivå har haft en långsam start, då algeriska aktivister ännu saknar erfarenhet av denna typ av arbete

